

УДК 351.77:615](477)
DOI 10.36030/2310-2837-3(98)-2020-43-48

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Л. В. Сотнікова,
Національна академія державного управління при Президентові України

У статті наведено оцінку стану обігу лікарських засобів України за основними складовими: створення і реєстрація препаратів, їх вітчизняне виробництво та ввезення по імпорту, оптова та роздрібна реалізація і медичне застосування ліків як об'єкта державного управління. Проведено аналіз нормативно-правового регулювання у цій сфері, виявлено позитивні та негативні тенденції. Запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення державного регулювання обігу лікарських засобів з урахуванням національних особливостей, виявлених тенденцій за останні 20 років і міжнародної практики.

Ключові слова: обіг лікарських засобів; фармація; охорона здоров'я; державне управління; державні механізми; нормативно-правове регулювання.

PECULIARITIES OF MEDICINAL TURNOVER REGULATION IN UKRAINE

L. V. Sotnikova,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

The article presents an assessment of the state of circulation of medicines in Ukraine by the main components: manufacturing and registration of drugs, their domestic production and import, wholesale and retail sales, medical use of medicines as an object of public administration. The analysis of regulatory and legal regulation in this field, identified positive and negative trends. Practical recommendations are offered to improve the state regulation of the circulation of medicines, taking into account national peculiarities, established trends over the last 20 years and international practice.

Keywords: medicines turnover; pharmacy; health care; public administration; state mechanisms; legal regulation.

Постановка проблеми. Сьогодні роль держави в розвитку економіки та громадянського суспільства значно посилюється передусім у соціально важливих сферах, до яких, безперечно, належить обіг лікарських засобів (ЛЗ). На вітчизняному фармацевтичному ринку виникла суперечність: з одного боку, фармацевтичний сектор охорони здоров'я (ОЗ) у країні досить розвинений – Україна справедливо вважається фармацевтичною державою, з другого – доступність ліків для населення залишається досить низькою через відсутність страхової медицини.

Ставлення до механізмів регулювання обігу ЛЗ упродовж усього періоду незалежності України характеризувалося суперечливими підходами – від організації всеохопного контролю обігу до накладання мораторію щодо інспектування аптечних закладів, особливо в разі виникнення складних проблем у процесі соціально-політичних перетворень. Такий стан свідчить про те, що сучасна роль держави, передусім її інституції та механізми впливу, потребують удосконалення стосовно обігу ЛЗ. У зв'язку з цим набуває актуальності дослідження обігу ЛЗ як об'єкта державного управління вітчизняною фармацією.

Аналіз останніх публікацій. Пріоритетними темами дискусій в останні роки з боку наукової спільноти та практичної фармації стали проблеми реформування вітчизняної ОЗ та фармації (Державне управління охороною, 2013; Пашков, 2017, с. 1–6), розвитку фармацевтичного ринку в Україні та світі (Гречко, Лучка, 2018; Доровський, Ярошенко, 2014; Ємельяненко, Кохан, 2018; Лін, 2016), нормативно-правового регулювання розвитку стандартизації у сферах ОЗ і фармації (Ярош, 2016; Система качества, 2017, с. 570–658). Незважаючи на високий науковий рівень публікацій, присвячених важливим проблемам державного управління системою ОЗ і фармації, залишаються недостатньо вивченими та вимагають поглибленого дослідження актуальні питання державного управління обігом ЛЗ в Україні та їх регулювання.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та основних тенденцій розвитку сфери обігу ЛЗ як об'єкта державного управління вітчизняною фармацією.

Виклад основного матеріалу. Національні інтереси України згідно з вітчизняним законодавством про національну безпеку – це життєво

важливі інтереси людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет країни, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності та добробут її громадян. Безумовно, сфера обігу ЛЗ як соціально важлива складова фармацевтичного сектору охорони здоров'я належить до національних інтересів країни.

У контексті забезпечення національних інтересів систему обігу ЛЗ доцільно розділити на 4 основні складові: створення та реєстрація препаратів; їх вітчизняне виробництво чи ввезення по імпорту; реалізація ЛЗ, яка поділяється на роздрібну та оптову; медичне застосування ліків.

Обіг ЛЗ як економічна категорія формує цілісність сфер відтворення: безпосереднього виробництва, обміну, розподілу та споживання. У Законі України «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 р. № 123/96ВР (Про лікарські засоби, 1996) обіг ЛЗ розглядається як діяльність, що пов'язана зі створенням, промисловим виробництвом та виготовленням екстемпоральних ліків в аптеці, зберіганням, перевезенням, ввезенням в Україну та їх вивезенням, гуртовою та роздрібною реалізацією, медичним застосуванням, утилізацією або знищенням лікарських препаратів.

Повноваження державного регулювання у сфері обігу ЛЗ щодо забезпечення їх якості здійснюються відповідно до ст. 22 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІ (Основи законодавства, 1992). Захист публічних інтересів у сфері обігу ЛЗ реалізується шляхом стандартизації та ліцензування виробництва, оптової та роздрібною торгівлі, а також державного контролю за обігом ліків. Розрізняють попередній, поточний та наступний види контролю за обігом ЛЗ. Попередній контроль забезпечується діяльністю Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України з державної реєстрації препаратів та діяльністю органів ліцензування з надання спеціальних дозволів (ліцензій) суб'єктам господарювання на окремі види діяльності щодо обігу ЛЗ. Поточний контроль здійснюється протягом усього періоду провадження фармацевтичної діяльності суб'єктом господарювання. Наступний контроль полягає в перевірці факту виконання вимог законодавства відповідно до приписів контролюючих органів.

Обіг ЛЗ стосовно їх якості регулюється згідно з вимогами Державної фармакопеї України (ДФУ) (Державна фармакопея, 2015), а також нормативно-правової документації, розробленої суб'єктом підприємництва, який має дозвіл (лі-

цензію). Обіг ЛЗ включає, крім готових вітчизняних та імпортованих препаратів, які ввезені через митну територію і легалізовані шляхом внесення до Державного реєстру ЛЗ, також екстемпоральні ліки, що виготовлені ліцензованим аптечним закладом за індивідуальним прописом лікаря, при цьому згідно з практикою такі ЛЗ не включаються до вказаного реєстру.

Україна взяла курс на інтеграцію до Європейського Союзу (ЄС), що передбачає впровадження в країні європейських стандартів якості товарів та послуг. Також було започатковано процес адаптації вітчизняної нормативно-правової бази до законодавства ЄС, невід'ємними складовими якого стали процедури гармонізації та імплементації, тобто взаємного зближення законодавчих норм і стандартів та створення умов для їх перенесення в національне правове поле.

До пріоритетних завдань уряду України щодо забезпечення національних інтересів у сфері обігу ЛЗ належать: створення системи забезпечення якості та поетапне впровадження належних практик (GxP) на фармацевтичних підприємствах; набуття Україною дієвого членства в системі співробітництва фармацевтичних інспекцій; ефективна діяльність уповноваженого органу сертифікації ЛЗ та центру з підготовки інспекторів з належної виробничої практики; вдосконалення і спрощення системи дозвільно-реєстраційної діяльності стосовно виробництва, торгівлі та медичного використання ЛЗ.

Аналіз нормативно-правової бази фармацевтичного сектору охорони здоров'я за роки незалежності України свідчить про підвищення ролі питань щодо забезпечення якості ЛЗ на всіх етапах їх життєвого циклу. Державна політика у сфері створення, виробництва, контролю якості та реалізації ЛЗ спрямовується на забезпечення населення високоефективними та безпечними ліками належної якості. На рис. 1 відображено державні інструменти регулювання системи обігу ЛЗ та їх взаємозв'язок.

Державний вплив на процеси реєстрації лікарських препаратів, їх вітчизняного промислового виробництва чи аптечного виготовлення, імпорту, а також оптової та роздрібною реалізації справляється відповідно до законодавства з використанням визначених державних інструментів щодо забезпечення національних інтересів. Так, Державним експертним центром МОЗ України згідно з установленим порядком здійснюється державна реєстрація лікарських препаратів з урахуванням структури та рівня захворюваності населення. Аналіз кількості зареєстрованих ЛЗ в Україні за

Рис. 1. Державні інструменти регулювання системи обігу ЛЗ та їх взаємозв'язок

останні 10 років свідчить про тенденцію до зростання у 2019 р. порівняно з 2010 р. на 17 %, а порівняно з 1999 р. – аж у 2,3 рази. Однак слід також указати на наявність негативної тенденції до зниження питомої ваги вітчизняних препаратів у зазначений період з 32,2 до 30,6 % (Про державну реєстрацію, 2017; Система качества, 2017), що свідчить про необхідність державної підтримки українських виробників та проведення політики імпортозаміщення. Результати аналізу динаміки зареєстрованих ЛЗ наведено на рис. 2.

Процеси створення та впровадження у вітчиз-

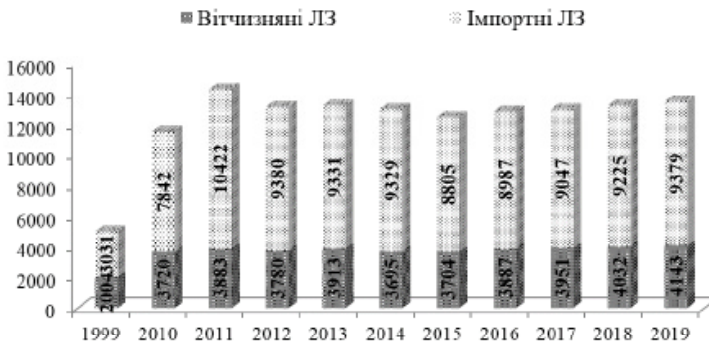

Рис. 2. Динаміка кількості зареєстрованих лікарських засобів в Україні за 1999 р. та 2010–2019 рр. (на 01.11.2019) (Про державну реєстрацію, 2017; Система качества, 2017)

няне виробництво ЛЗ здійснюються відповідно до чинних нормативно-правових актів за наявності спеціального дозволу (ліцензії) на виробництво, який видається уповноваженим органом – Державною службою України з лікарських засобів та контролю за наркотиками (Держлікслужбою). За останні 10 років Держлікслужбою було видано 113 ліцензій вітчизняним виробникам. В умовах жорсткої конкуренції та ліцензування виробництва відповідно до вимог належної вироб-

ничої практики намітилась тенденція до зниження кількості виробників.

Державне регулювання реалізації ЛЗ передбачено на підставі Закону України «Про лікарські засоби» від 4 квітня 1996 р. № 123/96ВР (Про лікарські засоби, 1996): для здійснення господарської діяльності у сфері реалізації ліків також необхідно отримання спеціального дозволу (ліцензії). Ліцензуванню підлягає як оптова, так і роздрібною реалізація ліків.

Оптова реалізація ЛЗ здійснюється через аптечні склади (бази) оптових фірм, яким відповідно до чинного законодавства рекомендується впровадити стандарти належної практики дистрибуції щодо створення системи забезпечення якості та отримати відповідний сертифікат. Процеси стандартизації та сертифікації у сфері дистрибуції в Україні суттєво вплинули на скорочення кількості ліцензованих аптечних складів та оптових фірм (до 400) за останнє десятиріччя практично втричі (Система качества, 2017). В подальшому ця тенденція зберігатиметься, про що свідчить статистика європейської практики у цій сфері: середній показник кількості аптек, які обслуговує один дистриб'ютор, у країнах ЄС становить 390–450 (для порівняння: в Україні – 38) (Система качества, 2017).

Згідно з чинним законодавством роздрібною реалізацією рецептурних та безрецептурних ЛЗ здійснюється через аптеки та їх структурні підрозділи – аптечні пункти, а також за погодженням із районними державними адміністраціями через фельдшерсько-акушерські пункти, що організовані в сільських населених пунктах на основі угод, укладених з аптекою. При цьому законодавством передбачено затвердження переліку зареєстрованих ЛЗ, дозволених до застосування в Україні, які відпускаються без рецептів в аптеках та аптечних пунктах. Проте така норма не відповідає ні міжнародній, ні європейській практиці щодо державного регулювання рецептурного відпуску ЛЗ.

Аналіз кількості ліцензованих аптечних закладів в Україні за останні 20 років свідчить про тенденцію до зростання у 2019 р. відносно 1999 р. на 29,4 %, а відносно 2010 р. за останні 10 років –

про тенденцію до зниження на 6,8 %, що пояснюється закриттям аптечних кіосків у 2012 р. та диверсифікацією аптечних мереж (Система качества, 2017; Бриф-аналіз, 2019, с. 1). Тенденція до скорочення аптечних закладів, на нашу думку, зберігатиметься в умовах упровадження належної аптечної практики в Україні, як це відповідає європейській практиці (рис. 3).

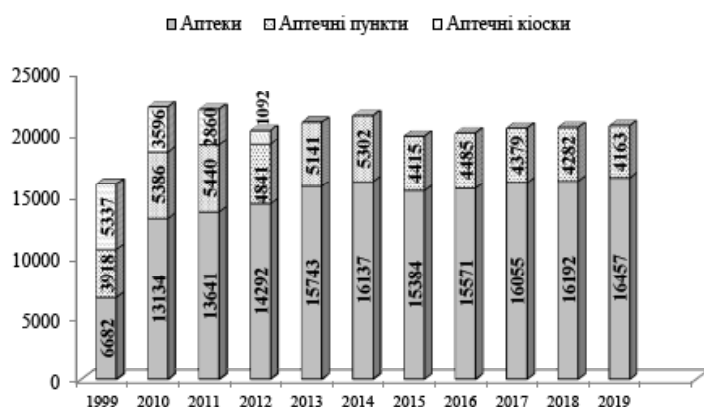

Рис. 3. Динаміка показників розвитку аптечних мереж в Україні за 1999 р. та 2010–2019 рр. (на 01.11.2019) (Система качества, 2017; Бриф-аналіз, 2019, с. 1)

Сфера медичного застосування ЛЗ у структурі обігу, як правило, характеризується важливим соціально-економічним показником середньостатистичного споживання ліків за рік одним жителем країни. На рис. 4 відображена динаміка показника споживання ЛЗ одним жителем України за 1999 р. та 2010–2019 рр.

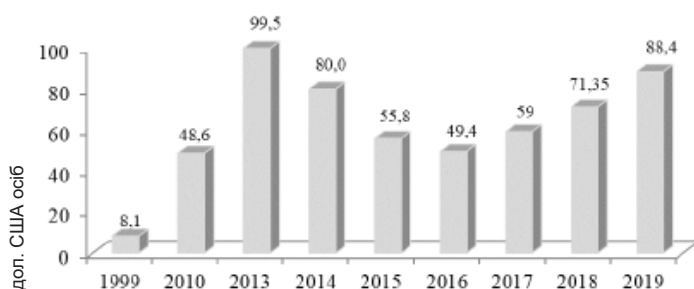

Рис. 4. Динаміка показників середньорічного споживання ЛЗ одним жителем в Україні за 1999 р. та 2010–2019 рр. (на 01.11.2019) (Система качества, 2017; Бриф-аналіз, 2019, с. 1)

На підставі аналізу цього показника встановлено тенденцію до зростання: за останні 20 років практично в 11 разів та за останні 10 років – у 1,8 раза. Максимальний показник споживання ліків спостерігався у 2013 р. – 99,5 дол. США, але через девальвацію гривні та зниження платоспроможності населення він знизився у 2019 р. до 88,4

дол. США. Слід зазначити, що показник споживання ЛЗ в Україні залишається низьким порівняно з іншими країнами. Аналогічний показник споживання ЛЗ в США становить 680, Японії – 601, Великій Британії – 287 дол. США (Система качества, 2017). При цьому такий низький рівень споживання ліків в Україні не відповідає рівню захворюваності, що підвищується, з багатьох нозологій і, як наслідок, реальній потребі населення в доступній фармацевтичній допомозі.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Обіг ЛЗ має особливе соціально важливе значення в розвитку як вітчизняної фармації, так і сфери охорони здоров'я України в цілому. У контексті забезпечення національних інтересів, передусім національної безпеки, обіг ЛЗ слід розглядати як об'єкт державного управління фармацевтичним сектором охорони здоров'я з позицій забезпечення його якості. Разом з тим наукові публікації свідчать про суперечливість підходів щодо бачення ролі державного управління в процесі реформування вітчизняної ОЗ, в яких увага акцентується не на розвитку ефективної системи обігу ЛЗ, а, як правило, на розвитку фармацевтичного ринку.

Згідно із сучасними тенденціями державної політики у сфері створення, виробництва, контролю якості та реалізації ЛЗ суспільні відносини спрямовані на забезпечення населення високоефективними та безпечними ліками належної якості. Для реалізації державної політики щодо забезпечення якості у сфері обігу ЛЗ передбачено обов'язкове впровадження комплексу міжнародних практик, насамперед у фармацевтичному виробництві й дистрибуції лікарських препаратів та виробів медичного призначення.

Можна дійти висновку, що чинні норми правового регулювання реєстрації ЛЗ, контроль їх якості, ліцензування фармацевтичної діяльності, стандартизація та сертифікація у сфері обігу ЛЗ є державними інструментами управління фармацевтичним сектором ОЗ, які потребують у подальшому вдосконалення у процесі гармонізації фармацевтичного законодавства з європейськими нормами.

Державна реєстрація лікарських препаратів має здійснюватися виходячи зі структури та рівня захворюваності населення в Україні.

Як показали результати аналізу динаміки зареєстрованих ЛЗ, в Україні за останні 10 років, як було зазначено, є підстави вважати необхідною державну підтримку українських виробників та проведення політики імпортозаміщення.

У процесі дослідження встановлено, що впровадження правових норм щодо обов'язковості стандартизації та сертифікації у сфері дистрибуції в Україні суттєво вплинуло на скорочення кількості ліцензованих аптечних складів та оптових фірм протягом останнього десятиріччя. Така тенденція відповідає світовій практиці в цій сфері.

Механізми державного управління та регулювання обігу ЛЗ у подальшому слід формувати як

конкретні інструменти регулюючого впливу на його складові (виробництво, оптову та роздрібну реалізацію, медичне застосування) з позицій належного забезпечення якості процесів, вони також мають бути спрямованими на ефективну взаємодію цих складових з відповідним інституційним, інформаційним, ресурсним, зокрема фінансовим, забезпеченням.

Список використаних джерел

- Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 № 123/96 ВР (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
- Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2802-XII (із змін.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
- Державна фармакопея України : в 3 т. / ДП «Укр. наук. фармакоп. центр якості лікар. засобів». 2-ге вид. Харків, 2015. Т. 1. 1135 с.
- Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) : Постанова Каб. Міністрів України № 929 від 30.11.2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-p>
- Про державну реєстрацію лікарського засобу : наказ М-ва охорони здоров'я України № 898 від 04.08.2017. URL: <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/nakazi-mozshchodo-reestratsiji-ta-perereestratsiji-lz/1973-nakaz-moz-ukrajini-vid-04-serpnya-2017-r-898>
- Гречко А. В., Лучка В. В. Стан і перспективи розвитку фармацевтичного ринку України. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. Вип. 21. С. 5–12. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/128925>
- Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис і перспективи розвитку / упоряд. проф. Я. Ф. Радиш ; передмова проф. Т. Д. Бахтеєва ; заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша. Київ : НАДУ, 2013. 424 с.
- Доровський О. В., Ярошенко І. В. Порівняльна характеристика фармацевтичних ринків ЄС і СНД. *Бізнес Інформ*. 2014. № 12. С. 47–61.
- Смельяненко Л. М., Кохан М. М. Гармонізація регуляторного середовища торгівлі лікарськими засобами на фармацевтичному ринку України. *Ефективна економіка*. 2018. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7084>
- Лін А. А. Фармацевтичний ринок: фундаментальні особливості та проблеми сучасної економіки. 2016. № 2 (42). URL: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=4118>; <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=4238>
- Система качества и надлежащие практики в фармацевции : учеб. пособ. / Ю. В. Подпужников, А. С. Немченко, Л. Н. Андрикова, Н. И. Гуменюк ; под ред.

References

- Pro likarski zasoby : Zakon Ukrainy vid 04.04.1996. Is. 123. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80>
- Osnovy zakonodavstva Ukrainy pro okhoronu zdorovia : Zakon Ukrainy vid 19.11.1992. Is. 2801-XI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
- Derzhavna farmakopeia Ukrainy (2015). DP «Ukrainskyi naukovyi farmakopeinyi tsentr yakosti likarskykh zasobiv». Kharkiv, Vol. 1. 1135 p.
- Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution «On approval of Licensing conditions for conducting business activities for the production of medicinal products, wholesale and retail trade in medicinal products, import of medicinal products (except for active pharmaceutical ingredients)». Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-p> (accessed: 17.12.2019).
- Ministry of Healthcare of Ukraine (2017), Order «On state registration of a medicinal product». Retrieved from: <https://dec.gov.ua/materials/nakaz-moz-ukra-ni-vid-04-serpnya-2017-r-898/> (accessed: 17.12.2019).
- Hrechko, A. V., Luchka, V. V. (2018). Stan i perspektyvy rozvytku farmatsevychnoho rynku Ukrainy [The state and prospects of the pharmaceutical market in Ukraine], *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*. Is. 21. P. 5–12. Retrieved from: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/128925>
- Radysh, Ya. F. (2013). Derzhavne upravlinnia okhoronoiu zdorov'ia v Ukraini: henezys i perspektyvy rozvytku [Public Health Management in Ukraine: Genesis and Prospects for Development], NADU, Kyiv. 424 p. [in Ukrainian].
- Dorovs'kyj, O. V., Yaroshenko, I. V. (2014). Porivnialna kharakterystyka farmatsevychnykh rynkiv YeS i SND [Comparative characteristics of the pharmaceutical markets of the EU and the CIS]. *Biznes Inform*. Vol. 12. P. 47–61 [in Ukrainian].
- Yemelienenko, L., Kokhan, M. (2018). Harmonizatsiia rehuliatornoho seredovyscha torhivli likarskymy zasobamy na farmatsevychnomu rynku Ukrainy [Harmonization of the regulatory environment of trade by medications on the pharmaceutical market of Ukraine]. *Efektivna ekonomika*. Vol. 7. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7084>
- Lin, A. A. (2016). Farmatsevychnyi rynek: fundamentalni osoblyvosti ta problemy suchasnoi ekonomiky [Pharmaceutical market: fundamental features and

- В. П. Черных, Ю. В. Подпружникова. Киев, 2017. 652 с.
- Фармацевтичний ринок України: реалії та перспективи. Аналітика. URL: <https://ldaily.ua/farmatsevtichnij-rinok-ukrayini-realiyi-ta-perspektivi.html>
- Ярош Н. Нормативно-правове регулювання розвитку стандартизації у сфері охорони здоров'я населення України. *Економіка і право охорони здоров'я*. 2016. № 2(4). С. 76–79.
- Пашков В. М. Правове забезпечення реформування сфери охорони здоров'я. *Укр. мед. часоп.* 2017. № 2. С. 1–6.
- Бриф-анализ фармрынка: итоги октября 2019. *Еженедельник аптека*. 2019. № 45. С. 1.
- problems of the modern economy]. Retrieved from: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=4118>; <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=4238> (accessed: 17.12.2019).
- Podpruzhnikov, Yu. V., Nemchenko, A. S., Andryukova, L. N. and Gumenyuk N. I. (2017). *Systema kachestva y nadlezhashchye praktyky v farmatsyyi, TOV «SIK GROUP UKRAINE*. Kyiv, Ukraine. 652 p. Retrieved from: <https://www.apteka.ua/article/424896> (accessed: 17.12.2019).
- Daily, L. (2017). *Farmatsevychnyi rynek Ukrainy: realii ta perspektyvy. Analityka [Pharmaceutical market of Ukraine: realities and prospects. Analytics]*. Retrieved from: <https://ldaily.ua/farmatsevtichnij-rinok-ukrayini-realiyi-ta-perspektivi.html>
- Yarosh, N. (2016). *Normatyvno-pravove rehuliuвання rozvytku standartyzatsii u sferi okhorony zdorovia naselennia Ukrainy [Regulatory and legal regulation of the development of standardization in the field of health protection of the population of Ukraine]*. *Ekonomika i pravo okhorony zdorov'ia*. Vol. 2(4). P. 76–79 [in Ukrainian].
- Pashkov, V. (2017). *Pravove zabezpechennia reformuvannia sfery okhorony zdorovia. Ukrainian Medical Journal*. Vol. 2. P. 1–6 [in Ukrainian].
- Bryf-analiz farmrynka: ytohy oktiabria 2019. *Ezhenedelnyk apteka*. 2019. № 45. P. 1 [in Russian].
-

Сотнікова Людмила Вікторівна,
аспірантка кафедри глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою,
Національна академія державного управління при Президенті України,
03057, Україна, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 20

Цитування: Сотнікова Л. В. Особливості регулювання обігу лікарських засобів в Україні. *Вісн. НАДУ. Серія «Державне управління»*. 2020. № 3 (98). С. 43–48.

Стаття надійшла: 09.07.2020

Схвалено до друку: 15.09.2020

Sotnikova, Liudmyla V.,
Ph.D student of Global Studies, European Integration, and National Security Department,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine,
20, Anton Tsedik St., Kyiv, 03057, Ukraine
E-mail: sotnikovalv@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0003-2152-3532>

Citation: Sotnikova, L. V. (2020). *Osoblyvosti rehuliuвання obihu likarskykh zasobiv v Ukrain [Peculiarities of medicinal turnover regulation in Ukraine]*. *Bulletin of the NAPA. Series «Public Administration»*. Is. 3 (98). P. 43–48 [in Ukrainian].

Article received: 09.07.2020

Accepted: 15.09.2020